

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, постављени су:

за начелника прве класе среза врачарског, округа београдског, Станоје Миленковић, начелник исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, по потреби службе;

за начелника треће класе среза јасеничког, округа смедеревског, Радивоје М. Остојић, начелник исте класе среза златиборског, округа ужичког, по молби;

за начелника треће класе среза моравичког, округа чачанског, Др. Владислав Богдановић; секретар начел. у оставци:

за секретара прве класе начелства округа београдског, Радојица В. Тутуновић, начелник треће класе среза врачарског, истог округа, по потреби службе;

за писара прве класе среза јасеничког округа смедеревског, Лазар Нешић, писар прве класе среза беличког, округа моравског, по потреби службе;

за писара прве класе среза подунавског, округа смедеревског, Ђорђе Луковић, писар прве класе среза јасеничког, истог округа, по потреби службе;

за писара друге класе среза азбуковачког, округа подринског, Велисав Ашковић, писар прве класе управе вароши Београда, по потреби службе, без права на путни и селидбени трошак.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. августа 1902. године, ПМ 20.746 у Смедереву.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 1. закона од 25. октобра 1886. године о укидању државних надлештава и звања, решено је:

да се звања помоћника начелства округа београдског и помоћника начелства округа рудничког, у интересу штедне укину.

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. августа 1902. године. ПМ 20.748 у Смедереву.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Антоније Петронијевић, начелник прве класе среза моравичког, округа чачанског, на основу §. 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја, с пенсијом, која му припада по годинама службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. августа 1902. године, ПМ 20.747 у Смедереву.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњег дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Драгутин Гавриловић, помоћник прве класе начелства округа београдског, на основу члана 2. и 3. закона од 25.

октобра 1886. године, о укидању државних надлештава и звања, а с погледом и на §. 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја, с пенсијом, која му по годинама службе припада, пошто је указом од данашњег укинута звање помоћника истог начелства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. августа 1902. год. ПМ 20.750 у Смедереву.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, на основу члана 2. и 3. закона од 25. октобра 1886. године о укидању државних надлештава и звања, и §. §. 33. и 34. закона о чиновницима грађанског реда, решено је:

да се Илија Берић, помоћник прве класе начелства округа рудничког, стави на расположење, пошто је указом од данашњег укинута звање помоћника истог начелства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. августа 1902. године ПМ 20.749 у Смедереву.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 10. закона о општинама одобрено је решење Државног Савета од 8. августа ове год., које гласи:

да се село Солотуша, по изјављеној жељи својих становника одвоји од општине пиличке, у срезу рачанском, округа ужичког, и образује за себе општину под називом: „општина солотушка“.

да се села Пријеворе и Видово, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од општине каменичке, у срезу љубињском, округа рудничког, и образују за себе општину под називом: „општина пријеворска“.

да се село Витовница, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине стамничке, у срезу млавском, округа пожаревачког, и образује за себе општину под називом: „општина витовничка“.

да се села Врпчани, Јанчићи и Рошци, по изјављеној жељи својих становника одвоје од општине каменичке, у срезу љубињском, округа рудничког, и образује за себе општину под називом: „општина рожачка“.

да се села Орљево и Свињарево, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од општине миријевске, у срезу моравском, округа пожаревачког, и образују за себе општину под називом „општина орељска“.

да се село Речке, по изјављеној жељи својих становника одвоји од општине тамничке, у срезу крајинском, округа крајинског, и образује за себе општину под називом: „општина речанска“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 18. августа 1902. године, ПМ 20.651 у Смедереву.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Савета од 7. августа ове године, Бр. 5027., које гласи:

„да се Срећко Остојић, протојереј и парох у Вреоцима, родом из села Житковца, у Старој Србији, и поданик турски,

по молби својој, прими у српско поданство, заједно са својом женом Зором и малолетном децом: Спиром, Миливојем, Воји-славом и Браниславом, изузетно од § 44. грађанског законика као досадањи српски заштићеник“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 18. августа 1902. године, ПМ 20.711 у Смедереву.

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

ФЕНОМЕНОЛОГИЈА СПИРИТИЗМА

Од Д-ра Б. Петронијевића.

(Наставак)

2. Феномени материјализације и трансфигурације.

Појаве материјализације најчудноватије су, најмрачније и најнеиспитаније међу свима и сувише окултним и сувише хипотетичним појавама спиритистичким. Докле год духови не даду видљива и опипљива знака од себе, све се дотле може сумњати у егзистенцију њихову, па ма колико нас медији уверавали о присуству духова у соби и о томе како нам духови сами шиљу интелектуална саопштења преко њих. Зато и јесу појаве материјализације најважније међу спиритистичким феноменима (в. спиритизам, стр. 28).

Материјализације могу се поделити у две основне групе. У прву групу спадају материјализације мртвих предмета, у другу групу материјализације самих духова, и то како појединих делова тела њиховог тако и целокупних тела. Појав материјализације састоји се у томе, што се од материје било каквог мртвог предмета или каквог живог тела (тело медијума) одвоји под утицајем призваног духа односно медијума један део и претвори се у друго какво мртво или живо тело, ово последње постаје у том случају само тело призваног духа у коме се он јавља видљивим и опипљивим начином присутнима у седници. Сама материја материјализираних облика не долази дакле „с оног света“ већ се увек узима од тела овог света, сам акт материјализације пак бива по спиритистима само под утицајем духова са онога света. Тело из кога се узима материја за материјализацију зове се општим именом „медијум“ (посредник) према томе при материјализацији мртвих предмета не само да је потребан медијум као личност већ и мртав предмет, који служи као медијум саме материјализације: тако при материјализацији биљке служи биљка, при материјализацији метала метал и т. д. као медијум. Осим ове поделе појава материјализације на материјализације мртвих и живих тела могућа је још једна подела, на име подела на материјализације видљивих и опипљивих и материјализације невидљивих и неопипљивих објеката: материјализирани дух (било у целини или делимично) може бити видљив и опипљив за све присутне, а може бити видљив и опипљив само за медијума. У оба случаја можемо се о самом реалитету материјализације уверити на исти начин: у оба случаја на име остављају материјализирани облици несумњиве трагове своје егзистенције, и то или у отисцима у гипсу, или на фотографским плочама. Ми ћемо ону прву поделу узети као главну, јер је она много природнија и основана на вероватнијим фактима, док се ова друга оснива на делом сасма хипотетичном појаву невидљивих материјализација, и то најпре ћемо прегледати појаве видљивих материјализација у обе групе па ћемо онда укратко споменути и невидљиве материјализације.

а. Материјализације мртвих објеката.

Појав материјализације мртвих објеката у тесној је вези са појавом пробојности материје. Ми смо већ у прошлом одељку приликом излагања ових појава поменули како се на пробојност материје да свести појав тако званог „апорта“ (доноса) предмета у собу, где се седница држи, т. ј. јављање цвећа, камења, падање кише и т. д., и поменули смо, како у свима овим случајевима предмети долазе споља тиме што прођу кроз зидове собе, у којој се седница држи. Спиритисте не одричу појав овога донашања објеката споља помоћу пробојности ма-

терије, али тврде, да поред тога постоје и појаве праве материјализације. Ја ћу овде навести неколико случајева такве „чисте“ материјализације мртвих објеката, и то ћу податке о томе узети из признатог еванђела спиритиста, великог дела Аксаковљевог о спиритизму¹⁾ Први такав појав односи се на материјализацију штофа од хаљине, појав који се десио у једној од седница Крукових са медијумом г-ђицом Кук (Cook) и чувеним материјализираним духом Кати Кинг (Katie King).

„Облик, који је себе називао Кати, налазио се је изван врата собе, која је употребљена као кабинет; у кабинету смо за све време седнице непрестано опајали облик г-ђице Флоренс Кук, која се налазила у трансу; њена је глава била окренута од нас; ми смо видели њено одело, њене руке, њене ципеле, али њено лице наравно нисмо видели. Кати је седела на патосу изван кабинета, с једне њене стране седео је г-н Крук, с друге стране г-н Тап, оба веома близу њој. Међу присутнима налазили су се родитељи медијума, као и г-ђа Рос-Черч и ја сам, и још многи други, којих сам имена заборавио. Ката је одсекла неколико комада од своје широке хаљине и поклањала их разним присутним личностима; на хаљини су остале велике рупе, неке од њих тако велике, да се кроз њих могла метнути песница. У моменту када ми је на памет пала ја сам казао ову мисао: „Кати, кад би могли ову поцепану хаљину да направите опет исто тако целу као што је и била, то би било врло лепо“. Морам споменути да се све ово дешавало при јасној светлости гасној међу множином сведока. Још ја нисам примедбу ни учинио, кад она мирно део хаљине, у коме су се налазиле рупе покри другим делом хаљине, који је био без рупа, па затим опет га откри, тако да ово њено мирно покретање реченог дела хаљине није трајало дуже од три до четири секунда. Хаљина је била опет потпуно цела — ниједна се рупа није дала видети! Г-н Крук упита, да ли је сме испитати, и она му то допусти; он је доњи део хаљине парче по парче превлачио преко својих руку, испитивао их подробно, и посведочио, да рупа више нигде нема, да нигде нема никаквог трага од њих. Г-н Тап тражио је затим исто допуштење и признао такође после дугог и брижљивог испитивања, да нигде рупе нема“. (An. und. Sp. I Bd. стр. 125). Даље се помиње, како је извештач са ове седнице, г-н Харисон, сачувао парче хаљине, које му је Кати дала.

Како да се објасни феномен који је овде споменут, Хаљина материјализираним облика (то не важи и за сам материјализирани облик, јер као што ћемо доцније видети, он може бити проста трансфигурација медијума и ништа више) у сваком је случају у главном халуцинација, халуцинације су и виђене рупе на њој, делом су халуцинације и осећаји питања, помоћу којих су Крук и Тап нашли да је хаљина Катијева остала цела (цела би халуцинација била ако би материјализирани облик био цео халуцинација, делимице ако би овај делимице био халуцинација). Разуме се ако је истина, да су осечени парчићи хаљине доиста остали и после седнице, онда се овде мора узети у помоћ појав апорта реалног предмета односно парчета хаљине с поља, ван собе у којој је седница држата, право појава материјализације дакле у овом случају свакојако нема.

(Наставиће се)

РЕФЛЕКСИДНЕ РАДЊЕ И КАЗНЕНО ПРАВО

(Наставак)

3. Гледао сам једном коње, у кола упрегнуте, где, без кочијаша на колима, помамно јуре улицом, која се нешто пела уз брдо. Заморивши се пењањем уз брдо, они, после дуже трке, почеше лакше трчати; али у том пролажаху поред једних кочија, које су стајале и у којима беше кочијаша. Овај се пови добро у страну и бичем својим удари туђе, у пола већ умирене коње, те се ови поново заплашише и јурнуше помамним трком. Интересоваше ме догађај, те одох и упитах човека зашто удари

¹⁾ в. Animismus und Spiritismus, Versuch einer kritischen Prüfung etc von Alexander Aksakow., 3-te Aufl. 1-er Band. s. 125. (О делу Аксаковљевог в. спиритизам, стр. 5—6.)

коње. „Видите,“ беше наиван и зацело истинит одговор његов, „о томе и сам сад мислим.“ Признаде ми, да њему и његовој запрези ни у колико и никаква опасност није претила, уверавао ме је да га ни обест каква није могла на то покренути, јер „претрну од стра.“ кад виде да коњи поново јурнуше; није хтео ни да казни коње, јер ништа о њима не знађаше — у кратко, очевидно не знађаше зашто је тако радио. Рефлексна радња то није била, јер је између чулног надражаја и дела протекло доста времена: човек се у пола подигао, бичем замахнуо, далеко у страну повио се и кад је био згодан моменат ударио. То није „безвољни рефлекс,“ центри свести били су будни, али радња је дошла без разлога, дакле слично рефлексу, она је, дакле, била рефлексивна.

Ако се пита за кривичну одговорност (урачуњивост) код оваких радња, онда морамо разгледати како код њих стоји с вољом, а при том не треба испуштати из вида, да радња, у којој је остварена воља, претиоставља узимање у рачун свега што говори за и против намераваног дела. Но у извесним околностима, од тренутка кад се прими неки одређени утисак па до импулса моторноме нерву за кретање мишића у циљу извођења радње, могу асоцијације да иду тако глатко, да радња буде остварена, а да се с потпуном свешћу и не расуђује о свему што је за и што је против. И тада свакојако знамо пут којим се ишло, али никако и побуду. У природи је саме ствари, да ова никад јасно не излази на видик, кад имамо какву заиста рефлексивну радњу, јер ако је побуда јасна, онда је цео рачун ту, сва свест је премисљала о томе да ли да послуша или не послуша то. Али за ту побуду мора се питати, јер нам треба да знамо, да ли код свих рефлексивних радња може бити речи о кривичној одговорности. Ако у рефлексивне радње нема никаквих побуда, нема ни кривичне одговорности и онда значи, да оне многобројне осуде, које су за така дела извршене, нимало нису на свом месту, јер је узето да постоји намера, зла воља, а оно је било радња рефлексивна, што, под том претпоставком, значи што и несвестан покрет. Свакојако показује се, да код сваке радње, на коју гледамо као на рефлексивну, треба мислити на неку побуду, која, као таква, може покренути и на свесну радњу, па да се према томе сме рећи: иста побуда, из које с пуном свешћу излази радња за коју се кривично одговара, јер је свесна, може, ако се ради с мање свести, не долазити под кривичну одговорност, јер је дала рефлексивну радњу.

Узмимо као пример какву склоност или, рецимо, и страст која је многим људима, на име мушкињу, својствена, као што је страст за добити у своју власт животиње које су у слободи, дакле ловити. За наша испитивања овде сасвим је све једно, да ли је она каква атативистичка особина, неки остатак из оног времена, када су се наши претци морали бавити ловом, па било им то по вољи или не, јер другаче нису могли живети, или се лови само из задовољства показати своју вештину и подобност, доказати како смо виши и надмоћнији, или из какве жудње за свирепством или из ма чега другог. Факат је само то, да жудња за ловом постоји у човека и да он, наравно сасвим свесно, следује њој, гони и убија животиње, ма да по гдекоји ловац зна, да тиме јако шкоди и здрављу и имању своје, шта више да у многим случајевима подлежи казни, на име ако буде необуздан у страсти ловљења. Замислимо, сад, каквог одраслијег дечака, који случајно држи у руци камен, па у ветру, на извесном одстојању, угледа мачку где спава или какву другу животињу. Од десеторице таквих младића, ако су заиста младићи, деветорица сасвим сигурно одмах ће се потегнути каменом на животињу. Нека се помучи сад неко да од дечака дозна зашто се бацио каменом: да ли је хтео убити животињу, да би ју је јео, или ју је хтео осакатити само да би јој болове причинио? Или му је мрско било и узнемирило га што је видео мачку да угодно на сунцу спава? На свако од ових питања, младић ће одговорити: не, и увериће да ни сам не зна зашто се каменом бацио, да се то догодило „без воље, нехотично, онако механички, као да му је камен сам излетео из руке“ и т. д. И он, кад тако каже, казује оно што у истини и јесте, јер учињено дело није ништа друго него дејство још у свету нешто очуваног прохтева за ловом, који га је нагнао на скоро несвесну, рефлексивну радњу за коју јамачно није одговоран.

Да идемо још који корак даље. Жеља за ловом и потреба извежбати се за лов гони људе да смисле нешто у што ће гађати

као да је ту животиња; отуд пуцање у нишан, у круг, а са особитим задовољством гађа се у кругове покретне, који се котурају, клате или мичу. Али то што нас гони да се вежбамо пуцати у покретне предмете, дејствује код људи и иначе, и отуд бива, да, угледавши штогод да се брзо креће, безвољно, и нехотице, бацимо се за њим, ако случајно имамо што за гађање згодно у рукама. Скоро је био случај, да је један одрасли дечак, који је крај куглане стајао и у руци држао куглу, спазивши у тренутку једнога где јури на велосипеду, гађао њоме у точак. Велосипедист је пао и тешко се повредио. Дечко код власти и на претресу код суда није умео да покаже шта га је побудило на ово дело: кугла му је, вели, излетела из руке, ни сам не зна како, а зна да ни на какво зло није мислио. И заиста, није бар немогуће, да ту буде и праве рефлексивне радње, коју је изазвао нагон, да се, кад нема животиње која трчи, гађа у ма што што се брзо креће.

Једна сасвим друга група рефлексивних радња бива тиме, што већина људи особито воли извесну праску и ларму. Откуд то долази, не тиче нас се, само је факат, да уживања у томе има. Отуд оно пуцање прангија или топова о свечаностима и празницима, отуд радовање ватрометима, отуд у војној музици турски бубњеви и др. што прави само ларму а није никаква музика. У детињској радости човековој да праска и пуца имамо, дакле, једну побуду, којом можемо образложити читав низ других појава. Кад неко „сасвим нехотице“ разбије уличну лампу, стане ногом и разломи танку ледену површину какве барице, крца ногом сваку кошчицу од трешања коју на тротоару види — све је то из оног истог задовољства да се чиме изненадно, ма и скромно, праска, о коме задовољству мало час говорисмо, само што се овде и не мисли о оном што се ради, него се праска производи нехотично, рефлексивно.

У врху доста стрмог тржишта једне мале вароши беше једном већи број празних буради, који се наслањаху једно на друго, а последње се држаше на једном камену, који беше метнут пред њега, те му не даваше да се откопча. Ноћу прођоше ту неки младићи и један од њих одгурну камен што подупираше буре. Дејство беше величанствено: сва бурад пођоше, најре лагано, па онда све брже котрљаху се, загрмеше низ пијацу, налетеше на куће уз пијацу, прозори врата и сама бурад, све се раздува, а воћни стражар, који ту пролажаше, беше збиља у опасности. Учинилац тога правдаше се, да, и ако признаје да је „врло весело“ изгледало кад се бурад котрљаху, ипак његова намера то није била, он није ни на шта мислио, нехотице је камен одгурнуо, све је, вели, дошло некако као од себе само.

Оно што је овде покретач стоји, у осталом, врло близу обести, из које, као што се зна, млади људи чине пуно лудорија, о којима по неки пут најпре промисле, договоре се и формално се реше на њих, а неки пут их изврше сасвим ненадно. Ни овде нећемо изближе испитивати суштину те обести, тог несташтва, довољно је то да је она ту као покретач; према томе и она ради рефлексивно. Испади, који се на тај начин чине, често излазе на право зло. Јанко хтеде Марку, кад овај спаваше, мало да осмуди његове лепе бркове свећом, коју је случајно имао у руци и коју и „нехотице“ принесе брковима, али они и брада плану, те јако повреде око Марку. Према ономе што Јанко прича о догађају, морало се све десити у тренутку, као радња рефлексивна. Има читав низ таквих „обесних, злонамерних“ радња, чије су жалосне последице доста познате.

(Свршиће се)

ИЗ ПРИМЕНЕ § 471. ГРАЂ. СУД. ПОСТУПКА

Саопштава Дим. С. Њалајић

Члан Пореске Управе

Тешке економске и трговинске прилике, које преживљује наша земља од неколико година на овамо, учиниле су, да су продаје непокретних имања и по градовима и по селима учестале у тој мери, како одавно није било.

Продаја ових биће још чешће, у колико полицијске власти буду прегле да приводе крају предмете, који годинама чекају на извршење.

Поводом ових продаја, и примена § 471 грађ. суд. поступка све је чешћа, те се, са свим природно, јављају и случајеви, који до скоро нису тако много били предмет оцене и расправљања полицијских власти, а који или захтевају нову редакцију овога §-а или бар његово објашњење, како би у примени његовој било једноликости.

У овој тежњи, да примена ове законске одредбе буде једнолика, докле се не би нашло разлога да се она редовним путем измени, ми ћемо изнети неке случајеве, који су до сада разнолико расправљани, па та разноликост одобравана и од виших власти, те су ниже власти долазиле у незгодан положај са ове непостојаности у оцени и схватању ове одредбе у истоветним случајевима.

* * *

У намери, да спречи појаву земљерадничког пролетаријата у земљи, законодавац је унео у § 471 грађ. суд. поступка и ону економско-политичку меру, да се земљеделцу не може узети у попис, па, наравно, ни продати пет дана земље и кућа са плацем, за приватне дугове.

Обезбеђујући овако земљераднике, законодавац се није задржао само на старешинама задруга и кућа, него је ово право проширио, како законски текст гласи: *»на сваку пореску главу, била она од данка ослобођена или не, ако јој је само главно занимање земљеделство«*.

Ма да ова законска одредба, на први поглед, изгледа тачна и јасна, ипак она, у оној вези својој са законом о порезу, садржи услове за разнолико тумачење.

Знајући, да је овај закон доносен први пут у времену, кад у Србији није био садашњи порески систем, ни садашњи закон о непосредном порезу, већ је важио закон о грађанском данку од 1864 год. који је знао за разне пореске личности, које не плаћају порез као *изметачке главе* у смислу § 5. под II и III поменутог закона, власти су се, све до појаве новог закона о непосредном порезу, лако могле наћи у оцени питања: колико треба оставити земљеделцу и на који број глава оно благодетељање, које му закон штити.

Од појаве пак, садашњег закона о порезу, којим је из основа замењен стари порески систем, и који у задругама не зна за пореске личности све до пунолетства појединих задругара; који скоро никад не ослобођава појединце од пореза у ономе смислу, у коме су ослобођавани по старом закону, већ само од неких објеката и облика, настала је прилична пометња у примени § 471 грађ. суд. поступка.

Нарочито су били спорни они случајеви, кад из задруга одлазе привремено у службу непунолетни чланови, који не плаћају никакав други порез, сем пореза на принос од личнога рада, па власти, с обзиром на пореске главе, које је замишљао закон од 1864 године, не признају ове малолетнике за пореске главе.

Ови случајеви решавани су и одобравани и на штету и у корист малолетника, али ми налазимо да увек треба признати за пореске главе ове малолетнике, без обзира на то, што су они само једним пореским обликом задужени, само кад их има по пореским књигама као пореске личности.

На тај начин одговорили би се тежњи законодавца, да се ово благодетељање однесе и на све оне земљерадничке главе, које ма у коме виду престављају пореске личности и подносе терете државне....

За жаљење је, међутим, да овај недостатак није исправљен приликом измене § 471 грађ. суд. поступка у 1898 година него је задржан стари текст: *»на сваку пореску главу и т. д....«*

* * *

Одмах за овим долази случај, у коме је главно питање: *ко се сматра за земљеделца?*

Закон је, како се разумно да извести закључак из његовог текста, огласио за земљеделца свакога онога, који у главноме од тога посла живи.

Схватајући овако поменуто законску одредбу, једино је и могао Министар правде, у тач. 1. својих правила од 4. фебрубра 1874 год. № 354. да у земљеделце уврсти повећи број занатлија, као што су: лончари, ужари, мутавије, незнатни ба-

кали, бербери, рабације и т. д. претпостављајући, наравно, да се они у главном баве земљеделством.

Узимајући, дакле, као основицу за расправу питања: *ко је земљеделац?* онај пресудан услов, да *неко од земљеделства живи, па да се за таквог и сматра*, изгледа, да је искључено свако погрешно схватање законско, али у ствари није тако, јер су ови случајеви сада многобројни.

Да би изношење ових случајева било очигледније, ми ћемо се послужити актима једнога надлештва, која нам казују ово:

Аврам Аврамовић, из села Н. задужио се једном трговцу још 1875 године са 1000 дук. ц. на своје непокретно имање као: кућу, њиве, ливаде, забране и т. д.

Издајући повериоцу облигацију, он се потписао као трговац и сам ставио код суда интабулацију.

Како се дужник заиста занимао трговином у времену издавања облигације, то поверилац није имао разлога да страхује за своје потраживање, па о року није тражио наплату целога дуга, него се задовољавао интересом за време од неких 10—15 година.

За ово, пак, време, малолетни синови дужникови постали су пунолетни, радећи код свога оца на имању, не одређујући, међутим, своје занимање каквим нарочитим начином.

По њиховом пунолетству а пре своје смрти на две три године, дужник је престао да ради трговину (са свињама и другим земаљским производима) и након тога времена и умро.

По смрти његовој поверилац је тражио осуду и са судском пресудом обратио се полицијској власти за извршење.

Кад су наследници позвати да дуг плате, они су изјавили: да дуг не могу платити, а од имања не могу одредити ништа за продају, јер су, веле, земљеделци.

Полицијска власт није водила рачуна о њиховој изјави, налазећи: да је дужник у времену задужења био трговац; да је као такав задужио имање, и да по томе наследници имају право само на онај део имања, који претекне преко исплате његових дугова, у смислу § 490 грађанског законика, па је узела у попис цело имање умрлог им оца, које не би ни подмирило цело потраживање према учињеној процени.

Незадовољни оваквим радом среске власти, наследници су изјавили жалбу окружном начелству, и оно је поништило решење среске власти о попису, из ових разлога:

»У извесна друштвена занимања, не улази се само по једностраној и произвољној изјави и жељи појединаца, него се морају претходно да испуне услови, постављени законима земаљским.

Тако, да неко буде трговац, мора да полаже испит, прописан чл. 61. еснафске уредбе, а поред тога да још протоколише и своју фирму, у смислу §. 5. зак. трговачког.

Тек са овим испуњеним условима неко се може сматрати за трговца, а никако само по томе, што св тако потписивао или чак и радио трговачке послове за извесно време.

Кад је, међутим, принесеним доказима, од стране наследника умрлога, утврђено, да он никад није полагао трговачки испит, нити је био члан еснафа, нити је, пак, у своје време протоколисао фирму; и, кад се поред овога узме у обзир и то, да је он пред смрт на неколико година и сам радио земљеделство, онда је среска власт погрешила, што га сматра за трговца по оној једној околности, што се на облигацији потписао као трговац.

И, кад се он није могао сматрати за трговца у времену издавања обвезе, онда се за таквог није могао узети ни доцније, него као земљеделац.

Како су, међутим, жалиоци још за живота његовог постали пунолетни, а по уверењу општ. суда увек били земљеделци, то су наређења § 471 гр. суд. поступка како према умрлом, тако и према њима у пуној мери загарантовала оно благодетељање, које се даје земљеделцима, узимајући у обзир њихово занимање у времену извршења пресуде — наплате дуга.

Из ових разлога начелство ништи решење о попису и т. д. «
Ово решење одобрено је и од стране господина Министра унутрашњих дела, поводом жалбе повериоца.

У оваквом истом случају, само у другом округу и на годину дана пре овога, ондашњи је Министар заступао гледиште

противно горњем, налазећи: да је дужник сам определио своје занимање у времену задужења, и да нема разлога после његове смрти тврдити противно.

Наше је мишљење, да ово последње гледиште господина Министра не би могло да издржи озбиљну критику, јер смо сагласни са мишљењем начелства, да се у извесна друштвена занимања не може ући по простој изјави, него се претходно морају испунити услови, што су их закони за та занимања прописали.

Дрежећи се овога гледишта, полицијске власти не ће долазити у незгодан положај: да им се ниште продаје, и излажу новим пословима па чак и трошковима....

После овога случаја, згодно би било да изнесемо случајеве: штити ли § 471. кућу с плацем и пет дана земље жени и деци умрлог земљоделца, од наплате приватних дугова?

штити ли ово само женској деци; и,
како штити и у једном и другом случају кад је задужење код јавних каса?

Ну, како је немогућно захтевати, да се само једној теми поклони већи део листа, то ћемо ова питања оставити за идуће бројеве, а сада завршити са питањем: да ли се благодетељање, предвиђено § 471 гр. с. пост. односи и на стране поданике, који у Србији живе и баве се искључиво земљоделством.

Ради прегледности саме ствари, ми ћемо се опет послужити актима једнога надлежства, из којих се види ово:

Л. О. земљоделац (чије занимање ничим није осумњичено), задужио се С. М. са 3000 динара, имајући, у времену задужења, преко 20 дана земље зиратне и под гором.

Да би обезбедио своје потраживање, поверилац је ставио интабулацију на једну ливаду дужникову, која би, кад би се претворила у зиратно земљиште, имала пет дана орања.

За време од неколико година, дужник је распродао све остало имање, које није било оптерећено интабулацијом, а остала му је само кућа са плацем и поменута ливада.

Како није хтео да плати дуг на леп начин, поверилац је тражио осуду а за тим и извршење пресуде.

Кад је полицијска власт приступила попису куће и ливаде, дужник је изјавио да је земљоделац, подноси о томе и уверење дотичног општинског суда, па је тражио да се имање не пописује.

Узимајући уверење општинског суда као доказ о занимању дужникову, јер је одговарало условима поменутих у т. 11. поменутих правила Министра Правде, полицијска власт је известила повериоца, да му наплату дуга не може извршити.

Против овога решења среске власти, поверилац је изјавио жалбу окружном начелству, доказујући, да је дужник поданик Аустро-Угарски, и да се, по томе, на њега не односи благодетељање из § 471 грађ. суд. поступка.

Начелство се није сагласило са гледиштем среске власти, него је решење њено поништило из ових разлога:

„Истина, по чл. 1 и 2 трговинског уговора, закљученог између Србије и Аустро-угарске, поданици једне од уговарајућих страна, на земљишту друге стране уговорнице, имају она иста права, која и сами држављани дотичне земље.

И, кад би се за решавање овога питања, узела као основица само ова одредба из уговора, онда би гледиште среске власти, да се благодетељање из § 471 гр. с. п. односи и на стране поданике, само ако су земљоделци, било правилно.

Али, како се ово питање не може да реши овако једностраним схватањем ове одредбе уговорне, него се основица за његово решење мора тражити прво у наређењима § 471 грађ. с. пост. из чије примене оно и потиче, а ова, међутим, говоре са свим другчије, онда је и гледиште те власти погрешно.

Да је власт добро проучила одредбе § 471 гр. с. п. она би, нема сумње, уочила, да оне уз права, која дају српским држављанима, обезбеђујући им извесна имања од продаје, стављају овима и извесна ограничења. На име, не дају им право слободнога располагања, и апсолутно забрањују отуђивање онога дела, који им закон штити.

Ако би сада, по схватању среске власти, изједначили и поданике Аустро-угарске са српским и у овоме питању, онда би, нема сумње, и за њих важило ово законско наређење, да

и они сами не могу отуђити онај део имања, на који се благодетељање простире.

Тако би се, међутим, морао схватити § 471, кад би ово изједначење учинили, али тако би се схватање противило баш чл. II. поменутог уговора, који страним поданицима дозвољава, да своја имања у Србији могу отуђити кад хоће.

Ето, у тој немогућности, да се § 471 у целој својој пространству примени и на држављане Аустро-угарске лежи доказ, да се на њих не односи ни онај први део овога законског наређења, које је наређење, у осталом, и донесено да заштити од пропасти само српске држављане, о којима је законодавац једино и могао у овоме погледу водити рачуна, а никако и о странцима, према чијој судбини, на овоме пољу, може српска држава бити равнодушна.

Све ово, пак, укупно казује, да се једнакост, која се предвиђа у чл. I. уговора, односи на све остало, само не и на ово изузетно право српских држављана.

Из ових разлога начелство ништи решење ср. власти итд.“

Како су ове примедбе начелства биле обавезне за среску власт, она је у томе смислу донела нову одлуку, којом је наређивала попис имања дужниковог.

Против ове одлуке жалио се дужник начелству, и како је у овом међувремену измењено особље тога начелства, па дошли људи, који су били другог гледишта на ову ствар, то је начелство поништило ово решење среске власти, признавајући, да се § 471 грађ. судског поступка односи и на стране поданике.

Поводом жалбе повериоца, предмет је дошао господину Министру унутр. дела, и он је нашао, да оно прво решење начелства одговара закону, и тако је имање опет узето у попис.

И сами налазимо, да страни поданици немају право на благодетељање из § 471. из разлога, изнесених у првом решењу начелства.

О СТРАНЦИМА И ПАСОШИМА

Д. Ђ. Алимпић

(Свршетак)

II. П а с о ш и

Ма како да је право на слободан саобраћај данас признато и освештано науком о међународном праву ипак је оно у пракси, у неколико, ограничено. Ограничења ова тичу се пасоша — путних исправа у опште, чија се употреба датира из најстаријих времена, и који данас имају чисто полицијско обележје.

Неоспорна је ствар, бар за данас, да ни једна држава није дужна примити на своју територију сумњиве и, проблематичне личности, а чим стоји овај факт онда је, опет, са свим логично, што ће оне — државе, пуштајући на своје територије поједине странце, тражити у исто доба и доказе о њиховој исправности. Са свим је друга ствар што се ово увек не чини, т. јест, што се поједине државе, из разних побуда, одричу овог свог права. Главно је, пак, да оно постоји и да се може у свако доба применити према сваком странцу.

Полазећи са овог гледишта, пасоши се могу дефинисати као државна уверења којима се, с једне стране утврђује идентичност њихових носилаца, а с друге опет одостоверава, да они — ови носиоци нису, у моменту узимања пасоша, имали никакве кривице, нити какве неиспуњене грађанске обавезе.

Овако схваћени пасоши могу се разликовати само по форми, али не и по суштини која се увек састоји у оверавању идентичности и исправности његовог носиоца.

Ну, и поред изложеног, у пракси већине данашњих држава разликује се:

- а) Пасоши за иностранство (загранични);
- б) Пасоши за унутрашњост земље; и
- в) Специјални пасоши.

— а) Пасоши за Иностранство.

За издавање ових пасоша, као и свих пасоша у опште надлежне су само административне власти.

По уредби о издавању заграничних пасоша од 5. новембра 1841. ВЛ 1.545 (зборн. 2. стр. 143) за њихово издавање код нас надлежне су:

- 1, Сва окружна начелства; и
- 2, Управа града Београда.

— Свако Окружно Начелство и Управитељство вароши Београда има право, а и *дужност му је*, издавати заграничне пасоше, како за провинције Отоманског Царства изван Србије лежеће, тако и за Књажевство Молдавско и Влашко, као и за пределе инострани Држава, — вели се у чл. 1 поменуте уредбе.

Сама, пак, процедура око добијања пасоша, изложена је лепо, у члану 3 ове исте уредбе, који гласи:

— Кад житељи Београдски њиховом Управитељству и мештани при Начелствима њиним надлежним Начелствима с поискавањем загранични пасоша преостану: онда како оно, тако и ова треба да се најпре посредством обштина о томе увере да она, пасош требујућа лица, *нису како дужна предстати суду због какви дела, а особито кривични, за која им се поискани пасош одрећи мора; или да нису с ким учинили какав уговор, а још више, да се нису ком зашто за време пожеланог отсуствија обвезали, у ком случају или би најпре таква прејатствија морали с пута уклонити, или довољно јемство гди и како ваља дати, из после, да им се пасош изда.*

Из изложеног и осталих чланова ове, уредбе, као и расписа којима је она доцније допуњавана излази, да се загранични пасош не може дати:

- 1, Страним поданицима;
- 2, Лицима под истрагом, или у нарочитим обвезама без довољног јемства;
- 2, Малољетницима без одобрења родитеља или старца;
- 4, Жени без одобрења мужа;
- 5, Чиновништву без одобрења његовог старешине;
- 6, Војнику без допуштења војних власти; и најзад,
- 7, Бану без одобрења школског старешине.

Сваки издати пасош мора садржавати: име и презиме његовог носиоца, његово доба старости, занимање, тачан лични опис и домицил. Сам, пак, пасош, као званична исправа, мора имати свој број, а за тим потпис и печат власти која га је издала.

Правило је, да се пасоши издају индивидуално, али се допушта, да у један исти пасош уђу: отац, мати и малолетна деца. Тако исто уобичајава се, да се у један пасош стављају више браћа и сестара, али само у том случају, кад најстарији брат или сестра воде старање о осталим — млађим члановима породице.

Ни у ком случају пасош не треба да буде издат осутној личности.

Још нешто:

Загранични пасоши издају се на нарочитим, оштампаним бланкетама, с којима, код нас у Србији, рукује министарство иностраних дела. Цена ових бланкета јесте 0-10 по комаду.

Што се тиче цене заграничних пасоша, она је, по закону о таксама, утврђено у 8 динара за год. или 4 дин. полугодишње. Најдуже време за које се може добити загранични пасош јесте 3 год., а најмање 6 месеци.

У Француској се загранични пасоши могу издати најдуже за год. дана, а цена им је свега 60 сантима.

Вреди поменути, да је првобитна цена нашим заграничним пасошима била 2 цванцика (чл. 16-ти уредбе о издавању загр. пасоша), од које су таксе били ослобођени сви чиновници, свештеници, учитељи, за тим сва лица која су путовала „правитељственим послом“ и, најзад „младики“ који су ишли у иностранство ради школовања.

Од заграничних пасоша ваља разликовати *пограничне* — *састаначке објаве*, које издају све полиц. власти у опште.

Ове објаве могу се издати само мештанима, и то за оближња погранична места.

Према једном распису министарства унутр. дела оне се не могу издати на дуже време од 3 дана, а цена им је, по закону о таксама, 0-50 дин.

Њихово издавање, у осталом, потчињено је у свему условима за издавање заграничних пасоша, али пракса допушта изузетке под личном одговорношћу чиновника, који објаву издаје.

Виза пасоша

— Сви овакви пасоши подлеже **видимирању** оне Пограничне Полицајне Власти, која се на оном крају, или близу оног краја налази, на ком лица, која с њима путују, за границу желе прећи, а такове су или погранична окружна Начелства, или погранични срески Началници, којима у осталом надлежи и њин косателни кордон чувати и надгледати^а.

— А виза ће се те власти овако, и то на другој страни пасоша одозго, стављати: „*Виђен, и унутра именованом дозвољава се преко карантина Н... или састанка Н... или скеле Н... за границу у Н... прећи*, означивши после своју нумеру, датум и потпис (чл. 10. паш. уредбе).

— Само оваки и овако исписани и подписани пасоши имаће силу и важност, по томе ће и погранична места, као што су карантини, састанци и скеле оним лицима, која им овакве пасоше буду показала, дозволити, да могу за границу прећи, имајући она, по особитој својој тачно опредељеној дужности, на исте пасоше оваку визу стављати: „*Виђен у карантину Н... или на скели Н...*, по том своју нумеру, датум и надлежни потпис, и осим тога, и као што је прописано у тач. 7-ој у протокол пасоша уводити чл. 11).

Као што се из изложеног види, виза пасоша састоји се у „*видимирању*“ (прегледању) истих од стране пограничних полиц. власти, независно од тога да ли је пасош издан од стране наших или страних власти.

Овако схваћање, виза пасоша показује се као чисто полицијска мера предострожности, али у ствари она има много шири значај. Поред неких важних разлога, она се правда још и материјалним обзирима, који се састоје у наплаћивању нарочите таксе за визирање пасоша.

Некада су ову таксу плаћали и сами српски поданици, независно од таксе за добијање пасоша*) па је то доцније укинута.

Што се, пак, тиче странаца, пракса се управља по начелу *реципроцитета*.

За данас, ову таксу у Србији плаћају поданици:

- 1) Турски по 6 дин. од пасоша,
- 2) Румунски » 5 » » »
- 3) Руски » 2 » » »

Ну, и ови страни поданици не плаћају ову таксу, ако директно путују, т. јест ако кроз Србију само пролазе, не задржавајући се ни у једном месту више но што је потребно до поласка првог воза.

Помињемо, више узгред, да је, приликом путовања у ма коју од поменутих држава (Турска, Румунија и Русија), потребно увек визирати пасош у оvd. њиховим посланствима или консулатима, а тако исто и за путовање у Босну и Херцеговину.

Виза ова не искључује ни уколико визу пограничних полицијских власти.

б) Пасоши за унутрашњости земље.

Као што и сам наслов показује, пасоши ови издају се само оним личностима, које, услед разних потреба, путују по унутрашњости земље. У великим државама а нарочито Русији, много се полаже на ове пасоше, док је код нас у Србији, где се скоро сви знамо, њихова употреба из дана у дан све мања и мања. Ово још и с тога, што се они могу заменити:

1. *Званичним објавама* за државне чиновнике;
2. *Војничким исправама* за војнике;
3. *Радничком или служитељском исравом* за личности ових професија, и најзад
4. *Пореском књижицом* за све грађане у опште.

Врло нам је угодно, да овде поменемо једну погрешну праксу већине наших полиц. власти, у погледу наплаћивања таксе за ове пасоше.

По тач. 65 зак. о таксама, такса ова наплаћује се:

- а) за годишњи пасош 4 динара.
- б) за полугодишњи пасош 2 динара.

И ако је ово довољно јасно, ипак пракса обилује примерима, из којих се види: да поједине полиц. власти, идентифи-

*) По чл. 16 пом. уредбе ова је такса износила 20 пара чаршијских од сваког визираног пасоша.

кујући пасоше за унутрашњост земље са састаначким обајвама, наплаћују и за ове прве таксу по чл... такс. тарифе у 0:50 дин. а не у 2 дин. као што је изрично казано у тач. 65.

Сва је погрешка као што се види отуд, што се не појми разлика између састаначких обајава и пасоша за унутрашњост земље.

в) Специјални пасоши.

Под овим именом треба разумети оне пасоше, које издају министарство спољних послова или посланство своме особљу, када ово путује званичним послом. Не само по облику, већ и по садржини, пасоши ови знатно се разликују од обичних пасоша, а сем тога, они још не подлеже никаквој такси.

Од ових пасоша ваља разликовати „laisser passer“, који има сасвим други циљ — да сачува од царинског прегледа ствари свога сопственика.

Овим би, уједно, могли завршити наше ретке, кад неби осећали дужност, да кажемо неколико речи о једном питању, које се, ево већ неколико месеци, с времена на време, покреће у нашој штампи. Мислимо на укидање пасоша у пограничном саобраћају између Србије и Аустро-Угарске.

Пратећи пажљиво све публиковане чланке по овој ствари, запазили смо ово двоје:

1. Да су сви они — ти чланци ишли у прилог укидању пасоша; и

2. Да се ни у једном од њих није изнело стварних, па чак ни иоле озбиљнијих разлога за то укидање, изузев општих фраза „олакшање саобраћаја“.

Па како се питање о укидању пасоша понајвише тиче нас полицајаца, то, а с обзиром на познату изреку: „Audialur et altera pars“, нека је и нами допуштено, да речемо коју о овој ствари.

Укидањем пасоша у саобраћају између нас и Аустро-Угарске, доиста ће се, у неколико, олакшати саобраћај, али од тих олакшица никакву корист неће имати наши, већ искључиво њени држављани.

Природна последица ове њихове користи биће, разуме се, наша штета, која ће се огледати у овоме:

1. Што ће маса скитница, крадљиваца, па и злочинаца, навалити, као скакавци, у нашу земљу, и тиме знатно увећати, и иначе доста велики број казнимих дела, од којих готово сва опаснија, и под данашњим приликама, извршују странци;

2. Што ће на штету наших радника у Србију поврвети велики број страних надничара, радника и торбара, било на

дуже или краће време, који неће плаћати ни државни порез ни општин. приресе, по што неће имати сталног домицила;

Треба само знати како се у Аустро-Угарској тешко долази до заграничног пасоша, па тек онда разумети за што нам ове личности нису до данас долазиле у великом броју;

3. Што ће се и сами наши држављани, који буду путовали без пасоша, излагати многим непријатностима, јер неће бити у стању да моментално докажу своју идентичност, у случају какве неосноване сумње, или сукоба, покрађе, изненадне болести и т. д. Треба искусити само једну од ових непријатности, па тек онда моћи појмити колико је то важна ствар кад је човек у могућности да се у свако доба легитимише.

Још нешто:

Они наши поданици, који буду путовали у земље ван Аустро-Угарске, а таквих има доста, биће обвезни да имају загранични пасош и онда, када се он, рецимо, неби тражио у Аустро-Угарској. Верује се, истина, да данашњи пасоши нису потребни даље од Земуна, па по некад тако и бива у пракси, али је велика заблуда ако се то сматра као правило. Пасош у Немачкој и Француској исто је тако потребан као и у Србији, а последице његовог немања много су горе но код нас. Јели потребно још поменути, да се у Русију, Босну и Херцеговину и Румунију не може ући без пасоша;

4. Што се неће моћи наплаћивати такса за визу пасоша од поданика оних држава који данас исту плаћају, у свима оним случајевима, када ови странци буду улазили у Србију преко Аустро-Угарске, док ће наши поданици ову таксу и даље плаћати кад год буду путовали у дотичне државе (Русија, Турска и Румунија);

5. Што ће се наше болнице испунити страним поданицима од којих се, без пасоша, не може никад наплатити болнички трошак, који су до сада, али само на основу пасоша, плаћале њихове државе, и најзад

6. Што слободан саобраћај, ако би се остварио, не би по тврђењу извесних листова, важио за Босну и Херцеговину односно наших држављана, док би, на против, становници ових двеју покрајина могли прелазити у Србију без пасоша. Према овоме, начело реципроцитета, којим се данас у својим спољним односима руководе све суверене државе, било би овде поништено на нашу очигледну штету.

Сем изложених разлога има још неких, које смо ми, из извесних обзира, морали прећутати, ну који се могу лако погодити, ако се само мало озбиљније размисли о овој важној ствари.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Писар општине стрелачке учинио је ово питање:

1. „Кад се свештеник, по чл. 9 закона о уређењу свештеничког стања, обрати општинском суду, да му овај наплати коју од такса, прописаних чл. 8 поменутог закона за извршена чиндејства, да ли тада од свештеника треба тражити доказе о овоме дугу, и да ли туженог треба осудити пресудом, па наплату извршити по пресуди, или наплату извршити по простом захтеву свештеника — административним путем; и,

2. Може ли се узети земљоделцу у попис и од онога имања, за ову наплату свештеничког потраживања, које му штити § 471 грађанског поступка или не?“

На ово питање одговарамо:

1. Награде свештеничке, наплаћиваће се административним путем, у смислу чл. 9. поменутог закона, кадгод се ове од стране дужника не оспоре.

Чим се, пак, величина ових оспори или у опште дуг пориче, онда се овај спор мора расправити редовним путем као и остали грађански спорови, пошто потраживања могу пре-

машати оне суме, против којих нема места жалбама, те се осуђеном мора пружити могућност жалбе на Првостепени Суд.

2. И за ове наплате важе наређења § 471. грађ. суд. поступка, те се, по томе земљоделцу не може узети у попис оно имање, које му штити поменуто законско наређење.

* * *

Један општински писар, учинио је, опет, ово питање:

„Кад деловође општинских судова, улазећи у службу, полажу заклетву по чл. 106. закона о општинама као и кметови, имају ли онда права, да у случајевима потребе, ставе у притвор она лица, која би рушила ред и мир по кафанама и другим јавним местима, као и она лица, на која би се сумњало да су скитнице и коцкари, кад се, наравно, ту на месту не деси кмет или председник.

Даље, кад неко прави неред у судници или пред овом, а кметова ту нема.“

На ово питање одговарамо:

За све кривце, које се казне по III части кривичног закона, надлежни су општински судови, које сачињавају председник, два кмета и деловођа чл. 86 зак. о општинама.

За просту непослушност, надлежан је председник или кмет — чл. 107 и 108. поменутог закона.

Према овоме, друга лица нису надлежна да изричу осуде, па ни деловође општ. судова.

Што се тиче притвора, као мере да се отклони какво кажњиво дело или осујети бегство каквога кривца и сумњивог човека, о томе треба проучити наређења из главе II и XI кр. законика.

За одржавање реда у општини, одређују потребна лица сами општ. судови.

* * *

Један општински писар поставио је ово питање:

У последњем ставу чл. 118 закона о општинама, прописано је, да се и ономе, који је одређен да заступа у дужности председника или кмета, који је на одсуству или удаљен од дужности, дуже од месец дана, даје плата онога, кога одређени заступа, а за то време не прима своју плату.

Овде се, дакле, говори о онима, који имају одређену плату на заступају другог, нпр. кад кмет заступа председника, који је на одсуству или је удаљен од дужности.

Како, међутим, може да наступи случај из чл. 147. поменутог закона, да председника који

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

КО ЈЕ ОВО?

Власт среза бањског окр. нишког, пре неколико дана ухватила је у Соко-Бањи једно сумњиво непознато лице и при њему наша је у торби ове ствари: 1. капут грао, полован, једне панталоне, један прн механи пешир, једне половне ципеле, два пара вуњених чарапа, један пешкир од српског платна са малом чипком и девет метара платна пола памуком а пола ланеном потком изаткано; у средини овога платна у тканилу два пешкира.

На испиту код исте власти први пут показао је да се зове Никола Јовановић, родом из Бивоља, среза расинског окр. крушевачког, а доцније опет казао је да се зове Андрија Арсић, родом из Београда, по занимању коцкар.

Како је среска власт, којој је ухваћени по све непознат посумњао у истинитост идентичности, она га је сликала и овим путем актом својим од 24. т. м. Бр. 11.337, моли све полицијске власти и приватне личности, да јој јаве која је ово индивидуа, коме је крађа горњих ствари извршена, као и да ли има још каквих кривичних дела извршених од стране овога по све сумњивог човека, који и сам признаје да је коцкар.

ПОТЕРЕ

Непознато лице, 18. августа ове год. око 5 часова у јутру. Увукло се кроз отворен прозор у собу где је спавао, Михајло Стевановић трговац из Скопља, и из исте украо му је следеће ствари: један сребрн сат, са 3 капка;

један сребрн ланац за сахат, један кожни потес жуте боје и у њему разне прикешке. На потесу има написано Михајло Стевановић, 4—5 динара у новцу; један перорез са сликом Габриноса. Моле се све полицијске власти, да живо потраже и лопова и покрађу, и у случају проналаска споведу их овој Управи, с позивом на Бр. 24180.

Милан Благојевић, бив. келнер код Милована Обрадовића, гостионаичара из Чачка, украо је пре неколико дана, своје газди Миловану 40 дин. и побегао. Милан је родом из Пожаревца, има 24—25 год., средњег је раста, црномањаст, дежмекаст је и мало погурен. Начелство округа чачанског актом Бр. 12626 моли за тражење овога крађивца. Акт Управе гр. Београда Бр. 24813.

Аранђел Нешић—Станковић, бив. келнер, родом из Матејевца среза и округа нишког, измамио је, на варљиви начин, суму од 375 дин. Михајлу Сандићу, хлебару из Београда на побегао. Аранђел има 34 год., средњег је раста, црномањаст. Кварт палилулски Управе гр. Београда актом својим Бр. 6291, моли све полиц. власти да га у својим реонима најживље потраже и пронађеног њему стражарно споведу. Акт Управе гр. Београда Бр. 24924.

Ана Ковач, звана „Аранка“, бивша девојка у радњи Драгутина Илића из Београда, побегла је из радње 11. тек. м-ца и том приликом покрала у стварима и новцу 200 динара.

Крађу ову извршила је у друштву са Пером Н. бив. слугом. Ана има 21 год., стаса је високог, у опште је плава и добро развијена. Опис Перин непознат је. За одбеглим крађивцима наређује се тражење. Акт кварта палилулског Бр. 6981.

ИЗЈАВЕ И ПОРУКЕ УРЕДНИШТВА

Због нагомиланог материјала у овом броју изостао је цео „Забавни део“ и свршетак чланка „Криминалитет код малолетника и алкохолизам.“

је удаљен од дужности заступа одборник, који нема никакву плату, то настаје питање: припада ли овоме одборнику плата председникова и за које време — да ли од првога дана заступања или тек кад пређе 30 дана?

На ово питање одговарамо:

Три су случаја, у којима председник и кметови могу бити заступани.

Један је у случајевима вољног одсуствовања или болести, који предвиђа чл. 118; један је кад власт удаљи председника и кметове од дужности, који се предвиђа чл. 147; и, трећи је кад ни збор ни одбор не ће да бирају председника у смислу чл. 151 поменутог закона.

У првом случају председника може заступати кмет, и он има право на плату председничкову тек у том случају, ако заступање траје преко 30 дана, а докле врши заступање са својом платом.

У другом случају заступање врше одборници, и они ову дужност врше за месец дана бесплатно, пошто је њихова дужност почасна.

Али, ако би ово заступање трајало дуже од месец дана, те они тако били изложени трошковима, онда им, с обзиром на чл. 71, и став трећи чл. 118 припада плата онога, чију дужност врше.

Ово исто важи и онда, кад одборник заступа кмета у случајевима чл. 118.

У случајевима чл. 151, кадгод је заступник одборник важи оно, што је речено за случајеве чл. 147, а кад заступање врши лице, које није одборник, њему припада плата онога, чију дужност врши, од првога дана заступања, пошто оно није обвезно да бесплатно служи.

* * *

Један општински суд пита:

„Нов закон о општинама обнародован је 21. марта ове године, а избор новог председника извршен је у нашој општини на три месеца доцније.“

Све до дана увођења у дужност новог председника, дужност председничку вршио је стари председник, који је постављен претписом господина Министра унутрашњих дела.

Питање је сада: докле припада плата старом председнику — да ли до дана разрешења од дужности или до дана избора, као и која плата — да ли она, која му је одређена претписом Господина Министра, или она, коју би му одредио одбор буџетом, који ни до данас није састављен?“

Ствар је ова тако јасна, да није било потребно чинити питање уредништву, али кад је суд ипак то учинио, онда му одговарамо ово:

Председнику, постављеном од стране господина Министра, припада плата све до дана разрешења, без обзира на то, што је нови закон о општинама ступио у живот много раније, и што су и сами избори пре вршени.

Он има право на плату, која му је одређена претписом господина Министра, и при прављењу буџета толико треба и да се предвиди.

Садржај: I. Службени део. — II. Стручни и научни део: 1) Феноменологија спиритизма; 2) Рефлексиодне радње и казнено право; 3) Из примене § 471. грађ. суд. поступка; 4) О странцима и пасошима. — III. Поуке и обавештења. — IV. Службене објаве: Потере; Изјаве и поруке уредништва.